

Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Katedra antropologie a genetiky člověka

Veronika Poláková

CRIBRA ORBITALIA - FREKVENCE A KOINCIDENCE S JINÝMI STOPAMI NEMOCÍ NA SKELETU: STŘEDOVĚKÉ NÁLEZY Z ÚZEMÍ ČR

Diplomová práce

POSUDEK ŠKOLITELE

Cribra orbitalia představují patologickou odchylku, která je poměrně často nacházena u kosterních pozůstatků z období pravěku a středověku. Přesto, že byla zaznamenána a studována od konce 19. století, etiologie jejich vzniku dosud nebyla plně objasněna. Tradičně jsou cribra orbitalia řazena k hematologickým osteopatiím a za příčinu jejich vzniku je obvykle považována hyperplasie kostní dřene při chronické, nejčastěji sideropenické anemii. Uvažovány byly i jiné příčiny. Novější studie, změřené na mikrostrukturu této léze ukazují, že hyperplasie kostní dřene je přítomna u méně než poloviny případů. Není bez zajímavosti, že v klinické literatuře se s touto - byť poměrně nápadnou - patologií neseťkáváme.

Cílem diplomové práce bylo ověřit možný současný výskyt cribra orbitalia s jinými chorobnými změnami na skeletu. Ke studiu byl zvolen kosterní materiál datovaný do období středověku - jednak proto, že nálezů cribra orbitalia bylo z tohoto období popsáno větší množství, jednak z důvodu početně větších kosterních souborů v porovnání s populacemi pravěkými. Druhým cílem bylo vyhodnocení výskytu cribra orbitalia na středověkém pohřebišti s ohledem na věk dožití a pohlaví jedinců a srovnání těchto dat s jinými kosterními soubory.

Autorka se seznámila s velkým množstvím literatury jak antropologické či archeologické, tak i klinické (téměř 140 citací). Snad proto práce obsahuje velmi rozsáhlý teoretický úvod, často až zbytečně zacházející do přílišných podrobností. Pro vlastní zpracování však zvolila vhodnou metodiku hodnocení, výsledky statisticky porovnála a prezentuje je přehlednou formou v grafech i tabulkách. Hodnocený soubor jak vlastního pohřebiště (Oškobrň), tak nálezů cribra orbitalia z jiných lokalit, je dostatečně početný. Přesto,

že se nepodařilo prokázat koincidenci cribra orbitalia s konkrétní chorobou, jsou výsledky jak z hlediska frekvence cribra orbitalia v populaci, tak procenta současného nálezu jiných chorobných projevů na kostře (byť nejsou diagnosticky zcela příznačné) velmi zajímavé.

Práce je správně členěna, jednotlivé oddíly na sebe dobře navazují, zjištěné výsledky jsou dostatečně diskutovány. Práce naplnila stanovené cíle a domnívám se, že přes některé nedostatky splnila požadavky kladené na diplomové práce - proto její přijetí doporučuji.

MUDr. Jakub Likovský, PhD.

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v.v.i.

Praha, 10. září 2009